

PRIČA BEZ REČI

1. Šta je komunikacija?
2. Može li se komunicirati bez reči? Kako?
3. Kako Vi učite strani jezik? Opišite.
4. Zaokružite koji način za usvajanje srpskog jezika smatrate najboljim.

Najbolje učim...

- čitajući novosti i članke u novinama i na internetu.
- gledajući TV program na srpskom.
- slušajući srpsku muziku.
- pričajući sa Srbima, na srpskom.
- čitajući književne tekstove.
- boraveći u Srbiji.
- slušajući radio stanice na srpskom.

5. Dok učite srpski jezik, šta Vam se čini da je ...

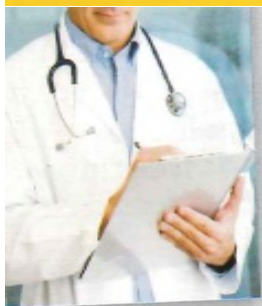
najteže?

najvažnije?

najlakše?

najneobičnije?

Šta kažu stručnjaci?

Komunikacija je proces razmene informacija preko dogovorenog sistema znakova. Verbalna komunikacija predstavlja samo deo razmene informacija među ljudima, i to neuporedivo manje značajan nego što se mislilo. Albert Mehrabian, jedan od začetnika istraživanja govora tela i neverbalne komunikacije, utvrdio je, eksperimentalnim putem, da je tačan odnos između količine informacija dobijenih neverbalnim i verbalnim putem 93:7. Komunikacija sa ljudima oko nas postoji i onda kada ćutimo. Svaka stvar koju uradimo ili ne uradimo, kažemo ili prećutimo,

pokažemo ili probamo da sakrijemo, zapravo je poruka koju šaljemo drugima. Poruka, obavezni deo komunikacije, jeste i pogled, pokret, osmeh, uzdah, ali i odsustvo iste.

GOVOR TELA

- *Govornik koji nema tremu može da postigne mirnoću glasa i mimiku lica i može da sakrije nervozu tela (klaćenje noge, cupkanje i slično).*
- *Čovek koji krije istinu nikad ne trepće, često dodiruje rukom sat, narukvicu, ili neke delove obuće. Ako osoba pokuša da iskontroliše takve potrebe, oni postaju ukočeni i neprirodni.*
- *Osoba koja se priseća nekog događaja, a desnoruka je, češće skreće pogled udesno dok govori. Za levoruke važi isto. Kada osoba izmišlja stvari, pogled joj skreće udesno (ako je levoruka) i ulevo (ako je desnoruka).*

Saveti za dobrog govornika

- Javnim govornicima je važno da jezikom tela pojačaju ili potvrde sadržaj koji prenose slušaocima.
- Dobro je da govornik uspostavlja kontakt očima sa slušaocima, jer na taj način drži njihovu pažnju.
- Osobu koja malo gestikulira, ljudi često smatraju suvoparnim govornikom.
- Osoba treba da govori glasno i jasno, a ne tiho, treba da varira u intonaciji kako bi na taj način naglasila sadržaj.
- Osoba povremeno treba da menja visinu i boju glasa kako bi adekvatno pratila sadržaj.

Odgovorite.

- a) Koje savete biste Vi dodali?
- b) Da li ste bili u prilici da govorite javno?
- c) Koja je uloga publike?
- č) Koje su osobine dobrog govornika?
- ć) Na šta obraćamo pažnju kod govornika?

Preformulišite savete za dobrog govornika koristeći refleksivni pasiv

REFLEKSIVNI PASIV

Za označavanje trpnog stanja koje se nekome pripisuje za vreme u kome se govori, ili koja se vrši po nekom uobičajnom redu, upotrebljava se oblik prezenta prelaznih glagola s povratnom rečcom SE.

primer: Ova knjiga se lako čita.

Prodoje se motorni čamac.

Povežite gestove sa njihovim značenjima.

A

1. klimati glavom
2. klatiti nogom
3. mahati rukom
4. odmahivati glavom
5. treptati
6. namigivati
7. cupkati nogom
8. mrštiti se
9. podizati obrvu
10. podizati obrve

B

- a) iznenaditi se
- b) ljutiti se
- c) zavoditi; kriti istinu
- č) dosađivati se
- ć) odbijati, negodovati, ne slagati se
- d) pozdravljati
- dž) slagati se, odobravati, potvrđivati
- đ) sumnjati, iznenaditi se
- e) nervirati se, biti nestrpljiv
- f) flertovati, koketirati

Napišite rečenice koristeći konstrukcije iz prethodnog zadatka.

primer: klimati glavom = slagati se, odobravati, potvrđivati

Klimajući glavom, izražavamo slaganje, odobravanje, potvrđivanje.

Izaberite odgovarajući glagol. Ponegde je moguće više rešenja.

- Novinske agencije daje došlo do izlivanja opasnih materija u reku
 a) su oglasile b) su iznele c) su izjavile č) su objavile
- Specijalni izaslanik predsednika Republike Srbije danas u Briselu stavove Srbije o rešavanju važnih ekonomskih pitanja.
 a) saopštio je b) ispričao je c) izneo je č) izgovorio je
- Najpopularniji srpski fudbalski klubovi Crvena zvezda i Partizan zajedničkim saopštenjem za javnost povodom najnovijeg serijala emisija na nacionalnoj televiziji.
 a) obratili su se b) oglasili su se c) izjavili su č) izneli su
- Republička izborna komisija sutra prve rezultate izbora.
 a) će izneti b) će izložiti c) će saopštiti č) će govoriti
- Naučnici postojanje „neurona ogledala“.
 a) su potvrdili b) su komentarisali c) su izneli č) su saopštili
- Svedoci da nisu videli ko je ubio mladića.
 a) su saopštili b) su pripovedali c) su izjavili č) su izgovorili
- Učesnici Okruglog stola o sledećim temama...
 a) pričali su b) komentarisali su c) govorili su č) diskutovali su
- Ministar odbrane prilikom predstavljanja svog tima, pogrešno ime svog kolege.
 a) izgovorio je b) govorio je c) saopštio je č) izložio je
- mišljenje o ulozi kako stručno-metodičkih časopisa tako i istraživačkih časopisa u razvoju matematičkog obrazovanja.
 a) izgovorili su b) izložili su c) govorili su č) objavili su
- On je pisac koji u prvom licu.
 a) je pričao b) je govorio c) je pripovedao č) je objavljivao

Povežite idiome sa njihovim značenjima.

A	B
<p>jezik</p> <ol style="list-style-type: none"> imati dug jezik imati zajednički jezik držati jezik za zubima jezik (mu) se zavezao povući (koga) za jezik navrh (mi) je jezika biti oštar na jeziku ujesti se za jezik skratiti (kome) jezik 	<ol style="list-style-type: none"> navesti (koga) da govori zanemeti od straha, uzbuđenja govoriti otvoreno i strogo biti brbljiv znam, ali ne mogu da se setim pokajati se zbog izgovorenog uzajamno se razumeti ućutkati (koga) paziti na svoje reči, ćutati
<p>reč</p> <ol style="list-style-type: none"> dati (kome) reč dobiti reč držati (koga) za reč održati reč meriti reči povući reč trošiti reč prazne reči 	<ol style="list-style-type: none"> ispuniti obećanje dobiti dozvolu da govori pozivati se na izrečeno birati reči govoriti uzalud obećati; dopustiti kome da govori lažna obećanja izviniti se za rečeno, odreći se izjave

Napišite svoje primere za svaki idiom

Izrazite svoje mišljenje o sledećim tvrdnjama.

- Ljudi koji naglašeno gestikuliraju tokom govora, imaju više uspeha kod publike.
- Ljudi koji negestikuliraju previše, ne privlače pažnju publike.

Dopunite idiome odgovarajućim glagolom.

održati • držati • naći • dati • biti • trošiti • meriti • povući • imati

1. Na kraju svog izlaganja, profesor Petrović reč svom kolegi, profesoru Saviću.
2. Marija Pavić se ipak na kraju pojavila na prijemu. reč.
3. svaku svoju reč jer nije želeo da ga pogrešno razumeju.
4. Publika nije bila zainteresovana za temu o kojoj je govorio. Uzalud reči.
5. Kada je Ana shvatila kako se pogrešno izrazila, odmah reč.
6. Mislim da svoj zajednički jezik. Dogovor je usledio posle nekoliko minuta razgovora.
7. Upitanju je strogo poverljiva stvar i zato bi najbolje bilo da jezik za zubima.
8. Kritičar Momčilo Panić kritikovao je naš list otvoreno i strogo. oštar na jeziku.
9. Nikad ne zna da oceni koliko treba da kaže. dug jezik!

U različitim zemljama postoje i različite predstave o neposrednoj blizini. Veoma je lako ispitati sopstveni lični prostor; kad sa nekim razgovarate na ulici ili na bilo kom otvorenom prostoru, ispružite ruku i ustanovite gde se nalazi vama najbliža tačka na telu druge osobe. Ako ste iz zapadne Evrope, videćete da vam se sagovornik nalazi otprilike nadomak vrhova prstiju. Drugim rečima, kad ispružite ruku, vrhovima prstiju moći ćete da mu dodirnete rame. Ako ste iz istočne Evrope, videćete da mu na rame možete spustiti celu šaku do članka na ruci, a ako ste iz područja Sredozemlja, primetićete da ste u mnogo većoj blizini svog sagovornika, da ga skoro možete dodirnuti laktom.

Nevolje počinju kada se neki pripadnik jedne od tih kultura sretne sa pripadnikom druge kulture. Recimo da se britanski diplomata nađe sa italijanskim ili arapskim kolegom na nekom prijemu u ambasadi. Oni počinju prijateljski da razgovaraju, ali čovek „vrhova prstiju“ ubrzo počinje da se oseća nelagodno. Ne znajući tačno razlog, on počinje da se blago i pristojno odmiče od svog sagovornika. Ovaj mu se ponovo primiče. Obojica na taj način pokušavaju da uspostave lično-prostorni odnos koji odgovara njihovim kulturama. Ali, to je nemoguće postići. Kad god diplomata Mediteranac priđe do rastojanja koje njemu stvara osećanje ugodnosti, britanski diplomata se oseća ugroženim. A kad god Britanac uzmakne, Mediteranac se oseća odbačenim. Pokušaj prilagođavanja u takvoj situaciji često dovodi do toga da se dvojica u razgovoru polako pomeraju preko sobe i da se na mnogim prijemima u ambasadama vide zapadnoevropski ljudi „distance cele ruke“ kako stoje priterani uza zid od strane temperamentnih ljudi „distance ruke do lakta“. Naravno da ovo dovodi do osećanja otuđenja i nelagodnosti, a samim tim može i da ometa diplomatsku harmoniju.

Neposredna blizina drugih ljudi koji pritiskaju nevidljive granice naše lične telesne teritorije, smeta nam da se koncentrišemo. Sobne kolege, studenti koji uče u istom sobičku, mornari u skućenim delovima broda i osoblje u prepunim kancelarijama – svi oni moraju da se suočavaju sa ovim problemom. Zato pokušavaju da ga reše uvlačenjem u neko svoje skrovište. Može to biti postavljanje neke prepreke ili barijere na sto, stavljanje ličnih predmeta poput olovaka, papira, beležnica, ili, recimo, prisvajanje omiljenog predmeta kao što je „moj sto“, „moja stolica“. Čak i u kući, članovi porodice imaju „svoja mesta“ koja niko drugi ne dira.

U eksperimentima rađenim u jednoj javnoj biblioteci pokazalo se da je hrpa časopisa stavljena na jedan sto ispred prazne stolice, u proseku, uspešno čuvala slobodno mesto 77 minuta. A kad je preko prazne stolice stajao prebačen kaput, onda je „efekat rezervacije“ trajao više od dva časa.

Odgovorite na pitanja.

- O čemu govori ovaj tekst?
- Možete li rukom opisati prostor oko sebe, dovoljan da se osećate ugodno na nekom mestu?
- J kojim situacijama se osećate ugroženim?
- Č) Kako rešavate neugodnu situaciju ugrožavanja vašeg ličnog prostora?

Pronađite reči u tekstu koje znače sledeće:

- ideje
- veoma blizu
- oblast, region
- neprijatno
- polako
- udaljiti se

- povući se
- ostvariti
- smetati
- uzimanje
- gomila

Pronađite sinonimne parove.

A	B
1. drugim rečima	a) na primer
2. prilagođavanje	b) tesan
3. pristojno	c) razdaljina
4. rastojanje	č) sklad
5. skučen	ć) adaptacija
6. recimo	d) odnosno
7. harmonija	dž) kulturno

Povežite reči (1-12) sa njihovim logičkim dopunama. Na liniju pored napišite rešenje u genitivu.

1. blizina	a) naše telo
2. granica	b) naše mogućnosti
3. vrh	c) nelagodnost
4. deo/delovi	č) neka organizacija
5. član/članovi	ć) drugi ljudi
6. pokušaj	d) nalaženje svog mesta
7. pripadnik	dž) različite kulture
8. osećanje	đ) tuđa mišljenja
9. hrpa	e) kaput na stolicu
10. postavljanje	f) naša tolerancija
11. stavljanje	g) nepotrebne stvari
12. prisvajanje	h) prioriteti

primer: *blizina drugih ljudi*

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

5. Izaberite predlog sa odgovarajućom sintagmom (a-đ) i napišite po jedan primer za svaki.

iz • nadomak • jedan od • od • preko • od strane • ispred • više od

- naš sto
- strane diplomate
- svi krajevi sveta
- pripadnici vojske
- očekivani broj
- veliki broj ljudi
- naši sagovornici
- cela prostorija

Stajali smo pored našeg stola i nismo se pomerili.

-
-
-
-
-
-
-

Izaberite odgovor za koji mislite da je tačan.

- a) Čovek koji veći deo svog dana provodi u gužvi...
može da postane imun na upade drugih u svoj lični prostor.
nikada ne postaje imun na ugrožavanje svog ličnog prostora.
- b) Kad čovek uđe u neku čekaonicu i sedne na kraj dugačkog reda praznih stolica,
da li je moguće predvideti gde će sedeti sledeći čovek koji uđe?
Pored prvog čoveka.
Na drugi kraj reda stolica.
Na pola puta između te dve tačke.
- c) Kada se nađemo u nekoj prepunoj prostoriji, mi dopuštamo dodir tela uz telo...
voljno, direktno gledajući ljude u oči.
nevoljno, pokazujući negodovanje rečima ili gestovima.
oprezno, ignorišući ljude oko sebe.

Pročitajte priču Čarlsa Simića *Stranci u vozu*

— Zašto neke likove pamtimo, a neke ne?

— Opišite neko svoje slično iskustvo.

Čarls Simić
(Charles Simic)

STRANCI U VOZU

Svako ko hoda uzavrelim gradskim ulicama snima mentalne fotografije. Ne bi me začudilo da moje lice, koje je neko pre mnogo godina na tren ugledao u gužvi, još uvek živi u njegovom sećanju, kao što lice nekog neznanca živi u mom. Naravno, od stotina i stotina ljudi koje vidimo svakog dana, potpuno smo svesni tek nekolicine, pa čak ni toliko, ako su nam misli zaokupljene nečim važnijim. Onda se desi ono.

Svi pesnici koji su voleli šarenilo uličnog života, još od Vitmena i Bodlera, znali su da je jedna od karakteristika lepote njena nepredvidljivost. Nađemo se licem u lice s nekim, ili tu osobu vidimo krajičkom oka, i fotoaparat u našoj glavi škljocne i zabeleži sliku. Evo neke visoke, lepo obučene devojke, sa potpuno očajnim pogledom u očima i neprimerenim osmehom na usnama. Sledećeg trenutka ona nestaje i mi je zaboravljamo dok nas obuzimaju druge misli, s tim što će se njen lik možda ponovo pojaviti da nas proganja istog dana, ili za mesec dana, ili nakon mnogo godina, kao neka stara fotografija koju smo pronašli u kutiji za cipele na tavanu, i ne možemo da odvojimo oči od nje, jer se ne sećamo ni ko je to na slici ni gde i kada je slika snimljena.

Zašto neke likove pamtimo a neke ne? Čovek može da vidi razne zanimljive ljude u gradu: samopouzdanе, ljude koji pucaju od zdravlja, bolešljive, zamišljene, naizgled izgubljene ili potpuno poražene. Kako to da ih tako malo ostaje u našem sećanju? To je bez sumnje tako, jer nam nešto u njima veseli ili rastužuje duh. Ponekad nas saosećanje ili strah teraju da se s njima poistovetimo. Za trenutak se nađemo u njihovoj koži, živeći život koji smo im pročitali na licu. Na primer, pamtim da sam video nekog ubledelog čoveka srednjih godina, u bezličnom sivom odelu, kako sedi u kupeu sa svojim sivim šešikom, sivim brkovima, otromboljenim obrazima i praznim, vodnjikavim očima, dok lokalni podzemni voz klopara.

Iz nekog razloga, njegovog lica se sećam mnogo jasnije nego mnogih drugih mnogo značajnijih susreta i prilika u mom životu, koje bi trebalo dobro da pamtim. Držim njegov lik u tajnom foto albumu, koji ne bih nikom pokazao, čak i kad bih mogao, jer slike iz njega tom drugom posmatraču ne bi ništa značile. Ali za mene, a siguran sam i za druge, ovakva kolekcija nasumičnih slika predstavlja neku vrstu slučajne autobiografije. Kada čujem nekoga da kaže kako „svaki čovek u sebi nosi neku tajnu“, siguran sam da misli baš na ovo.

Jednog prolećnog dana, pre pedeset godina, dok sam sedeo u parku Vašington skver, načuo sam jednu priču upravo o tome. Dva starca su ćaskala o raznim ženama koje su u životu poznavali, i kako su ih obojicu izluđivale, kada je jedan od njih rekao kako mu je otac, pre nego što je umro, ispričao da je najlepšu ženu svoga života video dok se peo na trajekt za Staten Ajlend a ona silazila. Pogledi su im se susreli, i to je bilo sve. Otac je čak pamtio i tačan datum i vreme, maja 1910. godine. Naravno, kada je začutao, okrenuo sam se da krišom malo bolje osmotrim čoveka koji je ispričao priču, ali se danas, koliko god se trudio, sećam samo njegovih reči i ničega više. Da bi se zapamtio nečiji lik, izgleda da pomaže ako ti je um rasterećen, a ne zaokupljen pričom koju si upravo čuo.

Dušan Čarls (Charles) Simić (1938–) srpsko-američki pesnik, esejista i prevodilac, rođen u Beogradu. Sa porodicom se odselio u Sjedinjene Američke Države 1954. godine. Pesme je počeo da piše u srednjoj školi da bi se, kako kaže u jednom intervjuu, svideo devojkama. Kao prevodilac poznatih srpskih pisaca, doprineo je popularizaciji srpske književnosti u SAD. Član je Američke akademije za umetnost i književnost od 1995. godine. Dugo godina je bio profesor američke književnosti i kreativnog pisanja na Univerzitetu u Nju Hampširu. U Srbiji se smatra jednim od najznačajnijih srpskih književnika u dijaspori. Dobitnik je mnogih američkih nagrada za svoj opus, između ostalih tu su Pulicerova (1990) i Griffin (2005) nagrada, nagrada Poetski laureat (2007) i nagrada Volas Stevens (2007).

Pročitajte odlomak iz romana **Komo**, Srđana Valjarevića.

Sjurio sam se do „Spiritual” bara, do Alde, poneo sam jednu svesku i dve olovke. Jednu olovku sam poneo da joj poklonim. Alda je pokazala kažiprstom na svoj ručni časovnik, lupkala je po njemu i rekla nešto na italijanskom. To je valjda značilo da kasnim. Sipala je dve čaše crnog vina. Sad je svako imao svoju olovku. Bila je zanimljiva ta komunikacija. I sad smo imali našu svesku. Ono što smo do tada crtali i pisali, Alda je morala da prenese u novu svesku. To je i učinila. Nacrtala je onda i jednu kuću, i ljude kako stoje pored te kuće. Bila je to njena porodica. Imala je stariju sestru i mlađeg brata. Majka joj je bila niska i debela. Oca je nacrtala poslednjeg. Ružno ga je nacrtala. I govorila je nešto dok ga je crtala. Mislim da ga je psovala. Nije volela oca. Ali majku, brata i sestru jeste, njih je okružila velikim srcem. Otac je bio pored nacrtanog srca. I podvukla je sve to. I kuću je podvukla, ali je oca odstranila i odatle. Shvatio sam da on ne živi sa njima. Komunikacija nam je bila sve bolja. Crtali smo celu noć, ona bi povremeno uslužila nekog gosta, nije ih bilo mnogo, i odmah bi se vratila za šank. Ispod crteža smo pisali reči, ona italijanske, ja sam pisao srpske i engleske reči. Učili smo. I pili vino. Ona je pila manje, jer je ipak bila na radnom mestu. Učio sam italijanski, uz vino. Nikada nisam pio toliko vina. Nije bilo nikakve šanse da naučim italijanski. Ali sam zato crtao sve bolje. Nikada nisam ni crtao toliko.

Odgovorite.

- Koliko dobro se poznaju dvoje ljudi iz priče?
- Da li je moguća ovakva komunikacija?
- Kakvu im budućnost predviđate?

Pročitajte sledeći odlomak. Kako se priča razvija?

Alda je stajala za šankom, brisala je čaše kad sam ušao.
20 „Ooo...”, rekla je i nasmejala se.
„Ooo...”, pozdravio sam je.
Sipala mi je vino, i spustila svesku. Nacrtao sam planinu San Primo, pokazao prstom na sebe, i olovkom zaokružio vrh planine. To sam joj nacrtao, da sam se popeo gore. Pohvalio sam se.
25 „Lepo, lepo...”, rekla je na italijanskom.
Onda sam nacrtao brdo Tragedija i nacrtao sam nju, pokazao rukom na sebe. Hteo sam da joj objasnim da mogu da je odvedem na brdo, pričao sam joj sve to na engleskom dok sam crtao, da vidi ako želi. Pocrvenela je. Ućutala i gledala me zbunjeno. „Ne, nisam na to mislio”, rekoh.
30 Morao sam da crtam kao lud, brzo. Ona se stvarno zbunila i ćutala je. Mislila je da je zovem na brdo, u vilu, u svoj apartman, u krevet. Nisam to mislio. Morao sam brzo da mislim, i da crtam. Nacrtao sam nju sa korpicom i suncobranom. Nacrtao sam starijeg muškarca sa naočarima i napisao ispod njegovo ime, Augusto. Napisao sam i ime njegovog bara, Sport.
35 Alda je napokon progovorila, klimala je glavom. Poznavala ga je.
„Da, da...”, rekla je na italijanskom, i još nešto što nisam razumeo.

Tačno ili netačno?

- a) Komunikacija između dvoje ljudi teče bez prepreka.
- b) Junak priče zove Aldu u svoj apartman.
- c) Alda ne želi da ide sa njim.
- č) Došlo je do nesporazuma.

Srđan Valjarević **KOMO**

(treći odlomak)

Već je počelo da se smrkava. Otišao sam kod Alde. Nije bilo gužve, samo par devojaka za jednim stolom. Alda me je očekivala. Zнала je da ću doći. I bilo bi glupo da nisam otišao do nje da se pozdravimo. Uzela je dve čaše i sipala «džejmison», i nazdravili smo. Onda je izvadila svesku i olovku. Osim što sam zaokružio i onaj poslednji dan na prvom listu te sveske, nisam znao šta bih još mogao da joj crtam. Napisao sam joj nešto kao posvetu, na korici te naše, zajedničke sveske. Ni Alda nije znala šta da nacрта. Sve je bilo jasno, ja idem tamo, ona ostaje tu. Verovatno se nećemo više nikada videti. Bilo je zanimljivo baš to, način na koji smo komunicirali. Ta sveska. U tom trenutku, tako je bilo. Šta smo još mogli da nactamo? Možda smo ipak mogli i da vodimo ljubav. Možda je dobro što nismo. Ništa od svega toga nije moglo da se nacрта. U svakom slučaju, da smo vodili ljubav, imali bismo šta da crtamo.

„Hvala za onaj dan, gore na brdu“, rekla je.

„Nema na čemu, drago mi je bilo i zbog tvoje mame.“

„Da, rekla mi je da te pozdravim.“

„Ipak nam crtanje bolje ide od ovakvog razgovora“, rekao sam.

„Pa kad već nismo imali seks“, rekla je Alda i nasmejala se.

To je bilo dobro, i bilo je izgovoreno u pravom trenutku. Mogli smo da nastavimo sa komunikacijom na isti način, baš kao da ću dolaziti često kod nje u bar. Onda smo popili još po jedan viski. Dva viskija je Alda dovoljno da se raspriča, ili da joj se raspoloženje promeni.

„Sad ću da ti nacrtam nešto i to je poklon tebi“, rekla je.

Usput je popila još jedan mali viski, i olovkom je počela da crta jedan veliki čamac, kao neku jahtu, ponovo, i onda je napisala svoje ime na pramcu.

„Evo, ako budeš imao čamac, daj mu moje ime!“

Onda sam ja gurnuo kažiprst u viski i kapnuo ga na crtež.

„Šta je to sad?“ pitala je.

„Slomila si mi srce i ovo je kao suza“, rekao sam.

„Pijani kreten“, rekla je i tresnula me po glavi.

Onda smo još malo crtali, ja sam na crtežu koji je jednom nacrtala, na onom gde je sebe nacrtala sa mužem i decom, jednom detetu docrtao kapu s propelerom i flašu s cuclom. Na kraju je Alda uzela svesku i olovku.

„Nema više crtanja“, rekla je. (...)

Alda i ja smo se pozdravili, zagrlili smo se i poljubili u obraz. To je bilo dovoljno. Nije više ni bilo važno. Nećemo se više videti. To je tako. Dešavaju se takve stvari.

Srđan Valjarević (1967–), piše prozu i poeziju. Prvi roman objavio 1990. godine (*List na korici hleba*). Autor je scenarija za film *Normalni ljudi* (2001). Dobitnik je druge nagrade za književnost u jugoistočnoj Evropi „Banka Austrija literaris 2008“, koja se dodjeljuje u okviru Eečkog sajma knjiga. Za njega kažu da je melanholik bez slave koji se razume u književnost, žene, automobile i fudbal, o čulima i emocijama koje su važnije od programa i politike. Roman *Komo* je priča o piscu koji dobija književnu stipendiju i put u „Vilu Maraneze“, na obali jezera Komo. Tamo provodi mesec dana ne radeći ništa osim...

Šta se desilo na kraju? Prepričajte u 80 reči.

Objasnite izreku *Ćutanje je zlato*.

Postoji li slična izreka u Vašem jeziku? Kako ona glasi?

 Saslušajte pesmu Milana Rakića *Iskrena pesma*

O čemu se radi u pesmi?

Šta mislite o junaku pesme?

4

Milan Rakić

ISKRENA PESMA

O sklopi usne, ne govori, ćuti,
Ostavi dušu, nek' spokojno sneva -
Dok kraj nas lišće na drveću žuti,
I laste lete put toplih krajeva.

O sklopi usne, ne miči se, ćuti!
Ostavi misli, nek' se bujno roje,
I reč nek' tvoja ničim ne pomuti
Bezumno silne osećaje moje.

Ćuti, i pusti da sad žile moje
Zabrekću novim zanosnim životom,
Da zaboravim da smo tu nas dvoje,
Pred veličanstvom prirode. A po tom,

Kad prođe sve, i malaksalo telo
Ponovo padne u običnu čamu,
I život nov, i nadahnuće celo,
Nečujno, tiho, potone u tamu -

Ja ću ti, draga, opet reći tada
Otužnu pesmu o ljubavi, kako
Čeznem i stradam i ljubim te, mada
U tom trenutku ne osećam tako...

A ti ćeš, bedna ženo, kao vazda,
Slušati rado ove reči lažne:
I zahvalićeš Bogu što te sazda,
I oči će ti biti suzom vlažne.

I gledajući, vrh zaspalih njiva,
Kako se spušta nema polutama,
Ti nećeš znati šta u meni biva, -
Da ja u tebi volim sebe sama,

I moju ljubav naspram tebe, kad me
Obuzme celog silom koju ima,
I svaki živac rastrese i nadme,
I osećaji navale k'o plima!

Za taj trenutak života i milja,
Kad zatreperi cela moja snaga,
Neka te srce moje blagosilja!
Al' ne volim te, ne volim te, draga!

I zato ću ti uvek reći: Ćuti!
Ostavi dušu, nek' spokojno sniva -
Dok kraj nas lišće na drveću žuti,
I tama pada vrh zaspalih njiva.